

Article

Manuscript information:

Received: February 05, 2017

Revised: February 20, 2017

Accepted: March 27, 2017

Kemal Sunal Filmlerinin Eskimemesi ve Nedenleri

Kübra YETER

Yeter71essen@hotmail.com

Özet

Türk Sinemasının önemli simalarından Kemal Sunal, rollerde filmler ile halkın gönlünde taht kurmayı başarmıştır. Vefatı üzerinden uzunca bir zaman geçmesine rağmen halk onu gösteriyor yaşatmaya devam ediyor. Yıllar önce rol aldığı filmler hala ilgi görmekte ve ekranlarda yer almaya devam etmektedir. Kemal Sunal'ı unutulmaz kılan çevirdiği filmlerin Türk toplumunun sosyal problemlerine ışık tutması ve oyunculuk başarısı ile mevcuttur. Kemal Sunal'ın beyaz perdedeki başarısını konu alan bu çalışma onun filmleri ile sınırlıdır.

Anahtar Kelimeler: Kemal Sunal, Sinema, Güldürü, Türk Toplumunu

Kemal Sunal Movies and Reasons for Keeping the Importance

Abstract

Kemal Sunal, one of the important figures of Turkish Cinema, succeeded in establishing a throne in the hearts of the people with films in roles. Although it has been a long time since his death, the public continues to keep him alive. The films he played years ago still attract attention and remain on the screens. The films he made, which made Kemal Sunal unforgettable, are present by shedding light on the social problems of the Turkish society and his acting success. This work on Kemal Sunal's success on the screen is limited to his films.

Keywords: Kemal Sunal, Cinema, Comedy, Turkish Society

Cite as:

Yeter, K. (2017), **Kemal Sunal Filimlerinin Eskimemesi ve Nedenleri**, *Uluslararası Teoloji & Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 49-63.

GİRİŞ

Bu makale, ölümü ve filmleri üzerinden yıllar geçmesine karşın Kemal Sunal filmlerinin hala insanları güldürebilesi ve bunun nedenleri ile ilgilidir. Sinema ve televizyonlar çok sayıda film üretmesine rağmen bunların çoğu tüketim çağına yenik düşerek kısa süre sonra unutulmaktadırlar. Kemal Sunal filmlerinin tüketim çağı ile yarışırcaasına her kuşağın beğenisini kazanması; ilk defa ekrana geliyormuş gibi insanları tekrar tekrar güldürmeye devam etmesi¹ yanıtı aranan sorulardan birisidir. Bu sorunun yanıtını bulmak üzere çevremizde Kemal Sunal tutkunları ile Kemal Sunal ve filmleri hakkında derinliğine mülakat yaptık. Kemal Sunal filmleri hakkında basına yansıyan haberlerden ve kendisine ait mastır tezinden yararlandık.¹ Yöntem olarak, çalışmamız Kemal Sunal'ın her filmine ayrı ayrı ayna tutmak yerine konuyu genelleştirerek makalemizin sorusunu bir bütünlük içerisinde kavramaya yöneliktir. Makalemiz bir Giriş, iki bölüm ve bir sonuçtan oluşmaktadır. Birinci bölümde kemal Sunal hakkında özet bilgi verilmiştir, ikinci bölümde Kemal Sunal filmlerinin eskimezliğinin nedenleri üzerinde durulmuştur. Sonuç bölümünde ise makalemizin bütünü hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır.

A. Kemal Sunal'ın Kısa Özgeçmişi

Kemal Sunal 1944 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Vefa Lisesinden mezun olan Sunal, liseli yıllarda tiyatro ile tanıştı. Onun sanatla buluşmasında felsefe öğretmeni Belkıs Balkır önemli yer tutar. Daha sonra Sunal öğretmenine her fırsatta teşekkürlerini ifade etmiştir. Müşfik Kenter tiyatrosuna devam ederken üniversiteye başladı. Ancak oyunlar ve turneler sebebiyle üniversiteyi devam ettiremedi.

1972 yılında sinema ile tanışan Kemal Sunal, Beyaz Perdede seksen iki filme imza attı. Sosyal sorumluluk anlayışının sonucu olarak okumanın önemini vurgulamak ve gençlere örnek olmak amacı ile üniversiteye kaldığı

¹ Sunal, Ali Kemal, *Sinema ve TV'de Kemal Sunal Güldürüsü*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul 1998.

yerden devam ederek 1995 yılında üniversite mezunu oldu. Bu başarısını master yaparak taçlandırdı.²

1972 yılında Ertem Eğilmez'in yönettiği 'Tatlı Dillim' filmi ile adım attığı sinema hayatı, 1999'da Sinan Çetin'in çektiği 'Propaganda' ile son buldu.

a. Çok Sevilen Filmlerinden Bazıları:

1. Salak Milyoner
2. Salako
3. Hababam Sınıfı
4. Tosun Paşa
5. Süt Kardeşler
6. Kapıcılar Kralı
7. Çöpçüler Kralı
8. Kibar Feyzo
9. İnek Şaban
10. Avanak Abdi
11. Umudumuz Şaban
12. Şark Bülbülü
13. Zübük
14. Davaro
15. Şaban' serileri,
16. Varyemez

3 Temmuz 2000'deki uçak korkusunun tetiklediği kalp krizi ile hayatını kaybeden Sunal'ın ölümünün üzerinden 17 yıl geçti. Ancak Kemal Sunal, hâlâ 'en çok güldüren adam' olmaya devam ediyor.

² Sunal, Ali Kemal, *Sinema ve TV'de Kemal Sunal Güldürüsü*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul 1998

B. Görsel Sanatlarda Güldürü³

Yazın türleri içerisinde komedi/ güldürü önemli bir yer tutmaktadır. Kendi alanında kaliteli güldürü metinleri içeren eserler halk ile daha kolay ve daha çabuk iletişim kurarlar. Kendi tarihimize bakıldığında Karagöz-Hacivat ve Keloğlan gibi kahramanların halk tarafından beğenilmesinin temel nedenlerinden birisi mesajların komedi tarzında verilmesidir. Sözlükte güldürü teriminin Türkçe sözlükte anlamı, güldürme özelliği olan şey. İlkel, yalın güldürme öğelerinden yararlanan, bazen inanırlığın sınırını aşan, güldürmeyi amaç edinen eserleri ifade eder.⁴

İzleyici ya da dinleyici, günlük yaşantının baskılarından, sıkıntılarından kurtulmak için eğlence ögesi ağırlıklı yapıtlara başvurmaktadır. Gülme eylemi ise bu noktada önem kazanır. Gülme, bilinç-altı ile bilinç arasındaki yaratıcı birleşmedir. Freud, gülme eylemi üzerinde şu sonuca varır: İçtenlikle gülme, bilinçaltındaki yasaklanmış, baskı altına alınmış enerjinin, durağandan kurtulması ve bilince gitmesidir. Yine Ferud'a göre, mizah, kişiyi sarsacak, uyandıracak bir eğilim ya da istekten doğmaktadır.⁵ insanların, olayların, durumların gülünç yanlarını ele alan; insanları, olayları, durumları gülünç bir açıdan işleyen türdür. Mizah, kişinin estetik yönüyle ilgili bir durum olarak değerlendirilmiştir. Bazı durumlarda kişiler arasında meydana gelen gerginliği ortadan kaldırmak için mizaha başvurulduğu vurgulanmıştır.⁶

Gülünçlük, çok kez, olması gereken ile olmaması gerekenin beklenmedik, şaşırtıcı bir biçimde ters-yüz olmasından doğar. Yani biz birtakım varlıkların, olayların, durumların olağan gidişine alışmışızdır, bunlardan olağan olarak bu gidiş bekleriz, işte bu olağan gidiş yerine hiç beklenmedik anda, hiç beklenmedik bir gidiş çıkınca bu bizde çok kez bir gülünçlük etkisi oluşturur. Bu olağan gidişten ayrılış ne denli kesin, ne denli beklenmedik olursa yarattığı gülünçlük de o denli çoğalır.

Yazında üç çeşit güldürü vardır:

- Dolantı (entrika) güldürüsü,

³ Şahinalp, Saliha Deniz, Türkiye’de Gülmenin Dönüşümü 1970 Ve 2000’li Yıllarda Komedi Filmlerinin Karşılaştırmalı Bir Analizi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Basılmamış doktora Tezi. İstanbul 2010, s. 17.

⁴ <https://www.seslisozluk.net/g%C3%BCld%C3%BCr%C3%BC-nedir-ne-demek/>

⁵ Aktaran; Nutku, “Edebiyatta Güldürü”, *Kurgu Dergisi*, 8:14,89-95,1996.

⁶ Çayır, C. & Emhan, A.,

- Töre güldürüsü,
- Özyapı (karakter) güldürüsü.

Dolantı güldürüsü, ustalıkla sıralanmış, birbirini izleyen dolaplardan, düzenlerden oluşur. Ne ruhbilimsel ne töresel bir çözümlene, inceleme sayı vardır. Dolantı güldürüsü tümüyle devinime davranan, hafif, neşeli bir güldürü çeşididir. Ortaçağın farsı, daha sonra ortaya çıkan vodvil de dolantı güldürüsü içine girer. Töre güldürüsünde, ruhbilimsel ve toplumsal kaygı ağır basar. Bunda, belli bir çağın, belli bir çevrenin, belli bir sınıfın gülünç yanları yansıtılır. Özyapı güldürüsü de, insanların her zaman her çağda ortak olan gülünç yanlarını eleştirir.

Sinemadaki güldürü, yazındaki güldürü türünden geniş ölçüde yararlanmış, fakat onu daha varsıl, daha değişik kılıklara sokmuştur. Çünkü güldürü türü sinemaya en yatkın türlerdendir. Bundan dolayı da sinemada güldürü türünün çok çeşitleri vardır.

a. Savruklama

Savruklama, güldürü filmlerinin en yalın, en ilkel ve özellikle sinemanın ilk yıllarından sessiz sinemanın sonuna dek büyük bir gelişme gösteren çeşididir. Savruklama 16. yüzyılda İtalya'da ortaya çıkan «commedia dell'arte» adındaki güldürü çeşidine, İngiliz müzikhollerindeki pandomima geleneğine dayanır. Sinemadaki savruklamada, gülüt denilen gülünç buluşlar hızla birbirini izler; sopalama, kovalama, tekme atma, kremalı pasta fırlatma, beklenmedik rastlaşma gibi kaba güldürme öğeleri bol bol kullanılır Bütün bunlar, sağlam bir mantık dizisi içinde, baş döndürücü bir hızla birbirini izler; izleyiciye, hemen hemen, soluk alma fırsatı verilmez. Savruklamanın belli tipleri vardır; bunlar kalıp tiplerdir; kaba makyajlıdır; devinimleri abartmalıdır.

b. Vodvil

Vodvil, yazındaki güldürü türünde de gördüğümüz gibi, dolantı güldürüsü denilen çeşitte yer alır. Bütün özelliği de, çok çapraşık, iç içe geçmiş dolantılar dizisine dayanmasıdır. Kişiler bu dolantılara kendilerini kaptırarak birer kukla gibi davranırlar. Yanlış anlamalar, yanılmalarla sürüp. giden, bir noktada arapsaçına dönen durum, sonunda mutlu bir çözüme ulaşır.

c. Amerikan Güldürüsü

Amerikan güldürüsü bir yandan savruklamaya bir yandan vodvile dayanır. Ayrıca töre güldürüsü çeşidine de yer verir; hatta kimi zaman toplumsal yergiye kadar uzanır. Böylelikle Amerikan güldürüsü gerçekte değişik güldürü çeşitlerini kendinde toplamaktadır. Amerikan güldürüsünün başlıca özellikleri şöyle sıralanabilir: Yer yer gülütlerle, esprilerle bezenmiş hafif bir konu; zaman zaman duygu-. sal ve ağır görünçlüklere de yer veren hızlı bir tartım; canlı bir oyun; çok kez tiyatrodakini andıran bir görünçlülkleme; Amerikan yaşayışının çeşitli özelliklerinin çok kez alaylı, zaman zaman yergili anlatımı; yine çok kez yapmacık bir iyim serlik, her şeyi tatlıya bağlamak eğilimi

d. Müzikli Güldürü, Operet

Müzikli güldürünün, bir bakıma müzikli film türü içinde ele alınması gerekir. Fakat yapısı, kuruluşu bakımından Amerikan güldürüsüne çok ben zer, hemen hemen Amerikan güldürüsünün müziklendirilmiş çeşididir. Yine müzikli film türü içinde yer alabilecek operetler de sinemada çok kez, müzikli güldürü özelliğiyle işlenmiştir.

e. Güldürü

Asıl güldürü filmi, izleyicileri güldürmekle birlikte düşünmeye de yönelten, sonunda az çok ağlatısal (trajik) bir izlenim bırakan yapıttır. Bütün. büyük güldürü sanatçıları bu acı-tatlı gülmeceyi kullanırlar. Çünkü bunların yap tıkları iş, gerçekte insanlığın en önemli sorunlarını gülünç yönünden ele alarak işlemek, bu sorunları bu yoldan aydınlatmaktır. Dolayısıyla gerçek bir güldürü filmi hem güldürü türü, hem ağlatı türü, hem de dram türüyle ilgilidir, bunun için de büyük bir ustalık gerektirir. Güldürü filmi, toplumsal yaşayışla ilgili bütün aksaklıkları, toplumsal ilişkilerdeki düzensizlikleri, toplumda geçer akçe olan yanlış değerleri, kalıpları, insanların budalalıklarını alaycı, eleştirici bir tutumla yansıtır, bunların gülünç yanlarını gösterir..

f. Toplumsal yergi

Güldürü filminin bu çeşidi, sinemacının güldürüyü, gülmeceyi bir toplumsal aksaklığı düzeltmekte silah olarak kullanmasıyla ortaya çıkar. Sinemacı önemli gördüğü aksaklıkları ele alır, bunları keskin bir gülmeceyle yerer, bu aksaklıkların düzeltilmesi gerektiğine izleyicileri inandırır.

g. İngiliz güldürüsü

Güldürü filminin bu çeşidi, özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiltere'de büyük bir gelişme göstermiş ve kendine özgü nitelikleri olan bir film çeşidi olarak ortaya çıkmıştır. İngiliz güldürüsü, hangi yönden bakılırsa bakılsın inanılmayacak, alışılmadık, saçma gibi görünen bir durumu, olayı çıkış noktası olarak almaya, sonra bunun yol açtığı sonuçları büyük bir ağırbaşlılık, soğukkanlı bir gülmeceyle işlemeye dayanır. Ayrıca gelenek ve göreneklerin eleştirilmesi, toplumsal yergi, kişilerin ruhbilimsel çözümlenmesi de ihmal edilmez.⁷

C. Kemal Sunal Filmlerinin Değerlendirilmesi

Kemal Sunal filmlerini eskimez kılan nedenler üzerinde görüşlerini aldığımız kişiler aşağıdaki noktalara işaret etmişlerdir:

a. Muhafazakar Entellektüellerin Sosyal Sorunlara İlgisizliği

Türkiye toplumu kurutuluş savaşı sonrası tarifi mümkün olmayan fakaralığa mahkum olmuştur. Cumhuriyetin kuruluşu ile birlikte yapılan devrimler sosyal yaşama çok büyük katkı sağlamasına rağmen sanayi devrimini gerçekleştiremediğimiz için refah seviyemiz hiçbir zaman Batı toplumlarının seviyesine ulaşmadı. Türk ulusunun yüzde yetmişe yakını muhafazakâr geri kalanı laik ve batı normlarını benimseyen kesimlerdir. Muhafazakâr kesim nicel olarak üstün olmasına karşın sanata ve bilime katkısı yok denecek kadar azdır. Muhafazakar okur yazar kesim bu dünyadan ziyade insanların öbür âlemdeki yaşam kaliteleri ile meşguldürler. Sanat ve onun diliyle toplumsal sorunları tanımlamak çözümlenmek bu kesimde çok ilgi görmemektedir. Tam bu noktada ortaklaşa acının tarifi ve onun komedi ile gün yüzüne çıkarılmasında Kemal Sunal önemli rol üstlenmiştir. Kemal Sunal sol eğilime sahip olmasına rağmen toplumun ortak sorunlarına eğildiği içi; ortak acılara tercüman olduğu için toplumun her kesimi tarafından sevilmiştir. İlgiyle takip edilmiştir.

b. Kemal Sunal'ın Tipleri değil Karakterleri Oynaması

⁷ Nijat Özön, *100 Soruda Sinema Sanatı*, İstanbul, Gerçek Yayınevi, Nisan 1984, s: 141-142-143-144.

Görsel sanatlarda tiplleme dışsal görünümü ifşa eder. Oyuncu iç dünyasını gizli tutar; seyircinin kendisine yaklaşmasına izin vermez. Karakter ise seyirciyi kendi ruh dünyasının tüm giz noktalarında seyahat ettirir. Acılarına ağlatır; sevinçlerine alkış tutturur. Tip seyirciyi sahneye yabancılaştırırken karakter seyirci için yabancı değil kendisi ile özdeş kıldığı bir kahramandır. Kemal Sunal filmlerini halk nazarında eskimez kılan sebeplerden birisi ortak acıların birlikte yaşanmasıdır.⁸

c. Toplu Terapi

Freud, gülme eylemi üzerinde şu sonuca varır: İçtenlikle gülme, bilinçaltındaki yasaklanmış, baskı altına alınmış enerjinin, durağandan kurtulması ve bilince gitmesidir. Yine Freud'a göre, mizah, kişiyi sarsacak, uyandıracak bir eğilim ya da istekten doğmaktadır.⁹ Kısaca gülme eylemi bilinçaltındaki baskıları kaldırmaktadır. Böylece kişi neyin baskısını duyuyorsa ona gülmektedir. Mizah, dış ve iç baskıların bilinçaltında soyutlanması olarak tanımlandığına göre, bir yeniden yaratış yani sanatsal bir üründür. Ayrıca, mizah herkes tarafından yaşanır durumda olduğu için, ortak baskı duygularına ve komplekslere saldırmak zorundadır.¹⁰ Türk toplumu siyasi, ekonomik, askeri pek çok baskı ile karşı karşıyadır. Sorunlarını çözmekte başarılı olmayan halk kesimleri baskılardan kurtulmak için mizaha sığınarak rahatlamaktadır.¹¹ Kemal Sunal filmlerinde sorunları mizahla işlediğinden halk dolaylı olarak gülere terapi almaktadır.¹²

d. Kemal Sunal'ın Saf ve Duru karakterleri Oynaması

Kemal Sunal filmlerinde kötü niyetli insanların işlerine çomak sokan, sakar ama iyi niyetli bir karakteri canlandırmıştır. Halk onun saflığında kendisini görmüştür.

e. Filmlerin Sosyal İçerik Taşınması

⁸ Özdemir Nutku Orta Oyunu'nda "Yabancılaştırma" Kavramı

⁹ Aktaran; Nutku, 1976: 238.

¹⁰ (Nutku, age, 238). S. Freud, *Espriler ve Bilinçdışı İle İlişkileri*, trc. [Emre Kapkın](#), Payel Yayınları tarafından [1993](#)

¹¹ Çayır, Celal & Emhan, Abdurrahim, Mizah Becerisi, Politik Algı, Kişilerarası Çatışma ve Dindarlık Düzeyi Arasındaki İlişkinin Analizi: Eğitim Sektöründe Bir Uygulama, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, s.53.

¹² Şahinalp, Saliha Deniz, age, s. 18

O yıllarda sosyal adalet iyice bozulmuş zengin ile fakir arasındaki makas oldukça açılmıştı. Halk açlık ve yoksulluk içerisinde kıvrılırken bir avuç zenginlik içerisinde safa sürüyordu. Bu bazen bir ağa, bazen bir müteahhit, bazen sahtekar siyasetçi yada mafya babası idi. Kemal Sunal filmlerinde bu azınlığa karşı belli bir mizah içerisinde mücadele verirken yoksul çoğunluğun öfkesine tercüman oluyordu. Bu da halkın hoşuna gidiyordu.

f. Askeri İhtilallerin Etkisi

Özellikle 1980 askeri ihtilali ile halkı oluşturan sağ ve sol görüşlüler hapsilere doldurulmuştu. Zaten halk bu iki temel siyasi görüş üzerine oturuyordu. Bireysel özgürlüklerin askerlerin çizmeleri altında sabun gibi erimesi halkta derin travmalar meydana getirmişti. Bunalan halkı rahatlatacak bir şeylere gereksinim vardı. Kemal Sunal filmleri bu boşluğu doldurdu.

g. Üçüncü Yol

Seksen öncesi ve sonrasında beyaz perdede iki hâkim renk vardı. Siyasal içerikli filmlerin çoğu çok sert ve gerilimli idi. Ayrıca bir de sex furyası beyaz perdeyi öldürme noktasına gelmişti. Kemal Sunal filmleri üçüncü bir seçenek olarak halkla buluştu. Ticari kaygı ile çekilen filmler bir kenara konulacak olursa Sunal filmleri tümüyle siyasi içeriklidir. Güldürürken politika geliştiren ve düşündüren sahnelerdi.

h. Kırılan Onurlar Tamirhanesi

Kemal Sunal ile kendisini özdeşleştiren halk sosyal hayatta yaşadığı başarısızlıkların ve ezilmişliklerin dayanılmaz acısını onun filmleri ile unutmaya çalıştı. Çünkü onun filmleri ile halk umudunu yeniledi ve kırılan onurunu tamir etmeye çalıştı.

i. İlerici Aydınların Etkisi

Kemal Sunal'ı başarılı kılan en temel nedenlerden birisi de Türkiye gerçekliğini doğru çözümleyen Aziz NESİN gibi aydınlarla çalışmasıdır. Çünkü bu yazarlar toplumsal sorunları iyi tahlil ederek senaryoya dökmüşlerdir.

j. Kemal Sunal'ın Oyunculuk Başarısı

Kemal Sunal filmlerinin bu denli popüler olmasında onun şahsi başarısı da başat bir nedendir. Kemal Sunal şahsi hayatında son derece ciddi bir insandır ve komik bir şahsiyet değildir. Fakat onun sanatçı kişiliği beyaz perdede zirveye çıkar.

k. Halkın Seviyesine İnebilmesi

Kemal Sunal filmleri ağdalı ve entelektüel bir içerik değil tümüyle halkın seviyesine inen, onunla bütünleşen ve onun dertlerine tercüman olan metinlerdir. Halka tepeden bakmayan ve halkı üst perdeden terbiye etmeye çalışmayan ukala yapıtlar değildir.

l. Toplumsal Sorunların Ertelenmesi

Onu tüm zamanlarda izlenir kılan temel sebepleri arasında şunlar sayılabilir:

- ✓ Ne yazık ki ülkemizin sorunları çözümlenmiyor ve sorunların sürekli erteleniyor olması.
- ✓ Türkiye'de değişimler olsa da değişimlerin kaybedeni her defasında halk oluyor. Her yeni düzenin kendi zenginlerini oluşturuyor olması.
- ✓ Çağdaş uygar ülkeler seviyesinde hukuk formlarının olmayışının hala devam etmesi.
- ✓ İstismar alanlarının hala devam etmesi.

Yukarıda sayılan kangren sorunlar devamlılığını koruduğu için Kemal Sunal filmleri de halk tarafından izleniyor ve seviliyor. Halkın ilgisini sadece cehaletle izah etmek Türkiye gerçeklerini bilmemektir.

m. Ahlaki Bastırılmışlığı Aşma Çabası

Kemal Sunal'ın bazı filmlerde argo başka bir deyişle belden aşağı kelimeler kullanmasının sempatik karşılanmasını ahlak bozucu bir neden görenler yanında kendisi ile görüştüğümüz bir psikolog şu şekilde izah etmiştir: İtaat ve isyan insanın değişmez iki yanıdır. İtaat kadar isyan da ruhu huzura kavuşturan bir güdüdür. Örneğin haksızlığa uğradığı halde isyanını

ifade edemeyen bir kimse uzun süre acı çeker. Hatta narkozdan uyanan hastalardan bazıları uyanırken akla hayale gelemeyen küfürler ederlermiş. Bunun nedeni ahlaki gayelerle bastırılmış ve susturulmuş insanların şuurlarının boşalması imiş. Bir kısım dini ve ahlaki amaçlarla bastırılan ve duygularını özgürce ifade edemeyen halk Kemal Sunal argosuyla kendisini tatmin etmektedir.

D. Kemal Sunal'ın Filmleri Hakkında Şahsi Değerlendirmesi

Kemal Sunal sahnelediği filmlere araştırmacıların kayıtsız kalmasına bir anlam verememektedir. Zira Batı'da halk üzerinde iz yapmayan çok basit filmler hakkında bile araştırmaların yapıldığını söylemektedir. Yaklaşık otuz yıl içerisinde oynadığı seksen bir film üç yaşından yüz on beş yaşına kadar herkes tarafından izlenmeye devam ediyorsa bunun bilimsel izahının yapılması gerekir. Kemal Sunal bu konudaki görüşlerini maddeleyecek olursak:

1. Konuların Seçimi: Daha önce ifade ettiğimiz gibi Türk toplumunda yaşanan güncel sorunlar filmlerde konu edinilmiştir. Konular güncelliğini kaybetmediğinden her kuşak ilgi göstermektedir.

2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Uygun Olması:

Türk Ulusu mizahı seven bir topluluktur. İnsanlar sorunlarını çoğu defa mizah içinde anlatırlar. Keloğlan tiplemesinin farklı bir versiyonunu onda bulmak olasıdır.

3. Canlandırdığı Tiplerin Halktan Olması: O halkın içinden sokakta, pazarda veya iş yerinde her an görmemiz mümkün olan halkın içinden tipleri canlandırmıştır.

4. Mesajların Halk Tarafından Kolayca Anlaşılması: Kemal Sunal filmlerde halkın anlayacağı sade bir dil kullanmıştır. Ağdalı Osmanlıca ya da sadece entelektüel kesimin anlayacağı bir dil tercih etmemiştir. Bu durum onun seyirci ile kolay ilişki kurmasını sağlamıştır.

5. Mesajların Halk tarafında Kolay Bir Şekilde Algılanması: Dil kadar verilen mesajlarda sade kalıplar içerisinde sunulur Sunal filmlerinde. Sahtekârlar, halkı sömürenler, köşe dönücüler sonunda hak ettiği cezayı bulur. Ne yazı ki siyasi bilinci yerlerde sürünen halk sosyal yaşamda beceremediklerini sahnede seyrederek tatmine ulaşır.

6. Ticari Kaygıların Ön Planda Olmaması: Kemal Sunal filmlerinin sosyolojik alt yapısına bakıldığında halkın yüzlerce yıllık temel sorunlarına el attığı görülür. Hatta bu sebeple bazen egemenlerin gazabına uğramıştır. Bu rağmen O, içerikten taviz vermemiş güldürürken ders vermeyi öne almıştır. Ticari başarı kendiliğinden gelmiştir. Kar bir amaç değil sonuçtur.

7. Sanatçı Kişiliği: Liseli yıllardan itibaren tiyatroya yatkınlığı hocaları tarafından fark edilmiştir. Lise yıllarında bazı tiyatro çalışmalarında bulunmuştur. Bu yeteneğini üniversite yıllarında da devam ettirmiştir. Hatta üniversiteyi feda etmiştir. Daha sonra halka örnek olmak amacıyla üniversite okumuştur. Lisans eğitimi üzerine Yüksek Lisans çalışması da yapmıştır. Kendi filmlerini konu alan bir master tezi hazırlayarak mezun olmuştur.

E. Kemal Sunal Hakkında Kim Ne Söyledi

3.5.4. Gani Müjde

Algılama çok kolay. Herkes kendinden birşeyler buluyor. Hani çok bildik biriyle karşılaşıp sohbet eder ya insanlar, biraz öyle bir şey. "A bak, gene bizim ki çıktı, hadi oturup seyredelim" diyorlar. Bir de "Beni izlerseniz, gülersiniz" garantisi vermiş. Sunal'ın çok iyi filmleri var ama çok kötülere de var. Seyirci Sunal'ın filmlerini iyi, kötü diye bir ayırım yapmadan izliyor. İyi bir mizah dozu yoksa bana göre zararlı, Çünkü insanlar mizahın bu olduğuna inanıyorlar.¹⁴¹

Levent Kırca

Orada çok önemli bir şey var: Kemal Sunal filmlerinde bizim halkımızın tavır ve davranışına yakın çok önemli geleneksel yapı var. Kendi halkımızın bir parçası o, o bir demet yeşil soğan, o bir tencere kuru fasulye, o bir dilim ekme. Bir yandan ısrarla giyimde kuşamda, yapımda, bilimemnelerde Amerikanlaşmaya yönelik davranışların olduğu Türkiye'de çok mühim bu. Onun için hemen tepmek doğru değil.

Erdoğan Sevgin

Televizyon dünyasında bazıları Kemal Sunal'a fena halde takmıştır. Eski filmlerinin defalarca gösterildiği halde yine seyirci bulmasına bir anlam veremezler. "Halk aynı filmi döne döne nasıl izler?" derler. İzler, bal gibi izler! Perşembe gecesi kanallar arasında şöyle bir gezindim. Bilirsiniz, televizyonda pek film izlemem. Evde misafir var. Çoğu da genç kız, delikanlı. Tutturdular "Kemal Sunal'ın 'Sahte Kabadayı' filmini seyredelim" diye. Şu mübarek günde çocukları kırmak olur mu? Çaresiz, diğer kanalları boşladık, Kemal Sunal'da takıldık. Hay Allah, bu çocuklardan razı olsun! Ekran karşısında bu kadar güldüğümü hatırlamıyorum.

Sonuç

İnsanlar yaşadıkları sosyal problemlerin ağılığından kurtulmak için eğlence ögesi ağırlıklı yapıtlara yönelirler. Çok farklı baskılar altında uzunca süredir yaşayan insanların rahatlamak için komediye sığınması ile kemal Sunal'ın sanatçı kişiliğinin buluşması beraberinde bir başarıyı meydana getirmiştir. Toplumsal şartlar beğeninin motivasyonunu oluştururken Kemal Sunal'ın sanatçı kimliği bu başarıyı taçlandırmıştır.

Kemal Sunal filmlerinin halk tarafından beğenilmesi bazılarınca basitlik göstergesi olarak değerlendirilse de bu değerlendirme doğru değildir. Kemal Sunal film projeleri içerisinde yaşadığı halkın sorunları ile kültürel seviyesini dikkate alarak oluşturulmuşlardır. Eğitiminin temel prensiplerinden birisi şudur: "halkın nazarına, topluluğun hislerine bilginlerin aklına hitap etmek gerekir," Kemal Sunal filmlerinde bu gerçek dikkate alınarak bir ortalama dil kullanılmıştır.

Ülkemizin sorunları sürekli ertelenmektedir. Bu dede ile torunu aynı sorunla yüz yüze getirmektedir. Bu durumda Kemal Sunal'ın filmlerinde komediye dökerek anlatmaya çalıştığı sorunlara torunlar yabancı değildir. En

az dedeleri kadar onlarında ilgisini çekmektedir. Çünkü filme konu olan toplumsal sorunlar sorun olmaya devam etmektedir.

Liseli yıllardan itibaren tiyatroya ilgi duyan Sunal, sanatçı kişiliğini geliştirerek başarılı bir performans sergilemiştir. Başarılı bir senaryo başarılı oyuncularla başarıya ulaşabilir. Benzer konular başka sanatçılar tarafından da işlenmiştir ancak onlar Kemal Sunal filmleri kadar halkın nazarında kalıcı olamamışlardır.

Kemal Sunal'ın başarısını öne çıkarmak önemli olmakla birlikte sanatsal faaliyetlerin önünde tutulmamalıdır. Halk kendi içerisinden yeni sanatçılar yeni senaryolar çıkarmak suretiyle Kemal Sunal filmleri aşılmalıdır. İlerleme denilen şeyde böyle değil midir? Büyük ustanın dediği gibi “babadan ileri çocuktan geri olma” felsefesi.

KAYNAKÇA

Freud, Sigmund, *Espriler ve Bilinçdışı İle İlişkileri*, (trc. Emre Kapkın), Payel Yayınları, 1993.

Çayır, Celal & Emhan, Abdurrahim, *Mizah Becerisi, Politik Algı, Kişilerarası Çatışma ve Dindarlık Düzeyi Arasındaki İlişkinin Analizi: Eğitim Sektöründe Bir Uygulama*, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, ss.52-73.

Sunal, Ali Kemal, *Sinema ve TV'de Kemal Sunal Güldürüsü*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi. İstanbul 1998.

Şahinalp, Saliha Deniz, *Türkiye’de Gülmenin Dönüşümü 1970 Ve 2000’li Yıllarda Komedi Filmlerinin Karşılaştırmalı Bir Analizi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Basılmamış doktora Tezi. İstanbul 2010.

<https://www.seslisozluk.net/g%C3%BCld%C3%BCr%C3%BC-nedir-ne-demek/> (akt. Nutku Özdemir, “Edebiyatta Güldürü”), *Kurgu Dergisi*, 1996.

Özön, Nijat, *100 Soruda Sinema Sanatı*, İstanbul, Gerçek Yayınevi, Nisan 1984

Özdemir, Nutku, *Orta Oyunu'nda "Yabancılaştırma" Kavramı*, Aktaran; Nutku, 1976.